

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

TISKOVÁ INFORMACE

Svatý Jan pod Skalou, 12.10. 2010

PROČ SLAVIT DEN PŮVODNÍCH ODRŮD JABLEK

21. října můžeme všichni, kterým není lhostejné kulturní dědictví, oslavit den původních odrůd jablek. Tento svátek je inspirován dnem zvaným Apple Day, který se tento den slaví ve Velké Británii. Staré odrůdy jednoznačně představují naše kulturní dědictví a jablka jsou naše původní a hlavní ovoce. Jabloň (*Malus domestica*) je naše královna ovocných stromů.

Naším předkům skýtala jablka hlavní zdroj ovoce a zdraví po celou zimu. Ovocnáři vyšlechtili odrůdy ideální pro zdejší klima, měli mnohaleté zkušenosti s jejich pěstováním. Vysazovány byly původní vysokokmenné odrůdy, které byly zároveň dlouhověké a odolné. Nyní těmto starým a opuštěným sadům či stromům u cest hrozí zánik, protože podnikatelé zkupují zanedbanou půdu, levné pozemky a ty jsou zdrojem dotací. Nám na pultech obchodů leží jablka dovážená ze Španělska nebo Itálie. Zavařeniny, marmelády a sirupy dělá už jen pár babiček ze setrvačnosti pro svá vnoučata. Ubývá také těch, kteří se o ovocné stromy dovedou postarat, nebo dokonce poznat jejich odrůdy. Všichni známe z hypermarketů jen moderní odrůdy dovážených jablek, a proto se hlavně po nich ptáme v zahradnictvích, když si jdeme koupit jabloň na svou zahradu. Většinou nás ani nenapadne, že sedmdesátileté stromy, které nám rostou za vesnicí ve zpustlých a divočinou pohlcených sadech, jsou hodnotná místní odrůda.

Také obec, která se rozhodne velebit veřejné prostranství, dnes spíše sáhne po univerzálních tujích a smrcích, než po odrůdách ovocných stromů, které jsou úzce svázány s historií jejich regionu. Proč obce nevysazují ovocné aleje a stromořadí do krajiny? Návrat ovocných vysokokmenů je velmi důležitým a nepostradatelným historickým prvkem zdejší krajiny, především z hlediska krajinného rázu. Taková alej lemující cestu dotváří a obohacuje stávající ekosystém. Dnes máme už málo možností projít se jabloňovou alejí, která v každém ročním období nabízí nečekanou krásu svých květů, listů či vůni a chuť sladkých, barevných plodů. To souvisí i s otázkou proč zmizely moštárny, sušárny ovoce a likérky?

Mnohé staré odrůdy jsou přizpůsobivé místu, plodí spolehlivě i v horších podmínkách, stromy jsou otužilé vůči mrazu a většinou odolné vůči různým chorobám. Některé si svojí výtečnou chutí nezadají s moderními jabloněmi, např. stará odrůda Matčino, Grávštyňské červené, Kalvil bílý i zimní, nebo téměř zapomenutá jablka Sudetská Reneta, Panenské české, Řehtáč soudkovitý – to jsou odrůdy skutečně pro labužníky. Tyto jabloně jsou produktem přírody a člověka, kterému stálo za to je pěstovat třeba i několik století. Určitě věděl proč. Měli bychom k nim mít úctu, k odrůdám jako takovým a ke starým stromům.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

V kulturní krajině se stalo zvykem stromy sázet. Pokud si ji chceme zachovat, zkuste i vy oslavit Den původních odrůd jablek tím, že tento podzim na svém pozemku zasadíte jablň, dobře však zvažte kterou. Při tom nezapomeňte na vhodné životní podmínky stromku, vhodné stanoviště, dostatek prostoru a času. Pokud máte jabloni na své zahradě dostatek a bohatou letošní úrodu, oslavte tento den třeba vlastními mošty.

A pokud vás toto téma oslovilo více, zkuste o víkendu 16. - 17. října 2010 navštívit Centrum Veronica Hostětín na Moravě, které pořádá seminář "Podzim v ovocném sadu - bohatství odrůd a jejich zpracování", podrobný program naleznete na webových stránkách http://hostetin.veronica.cz/408/planovane_akce/731. Součástí víkendového programu budou také ochutnávky a můžete přinést své ovoce k určení.

Máte - li dotazy týkající se ekologické problematiky, můžete se obrátit na ekoporadnu Kavyl ve Svatém Janu pod Skalou. Radu si můžete vyžádat elektronickou poštou na adresu ekoporadna@ekocentrum.eu, poštou na adresu CEVV Svatý Jan pod Skalou, Svatý Jan pod Skalou 2, 266 01 p. Beroun. Telefonicky na telefonním čísle 314 501 281, nebo nás přijďte navštívit přímo do našeho ekocentra ve Svatém Janu pod Skalou. Bližší informace můžete nalézt i na našich webových stránkách www.ekocentrum.eu nebo na adrese <http://www.ekocentrum.eu/ekoporadna>. Rady podáváme bezplatně.

„Tento projekt je podpořen finanční podporou SFŽP a MŽP.“